

Δράση: Επιμόρφωση εκπαιδευτικών και μελών της εκπαιδευτικής κοινότητας
Υποδράση: Ενδοσχολική Επιμόρφωση, Επιστ.υπεύθυνη: Μαρία Λιακοπούλου

Ανυποψίαστοι εκπαιδευτικοί, καχύποπτοι μαθητές: ανασχεδιάζοντας την καθημερινή εκπαιδευτική παρέμβαση με στόχο το διαπολιτισμικό σχολείο

*2, 9 & 16 Μαΐου 2012
17.00-21.00*

8ο Δημοτικό Σχολείο Κομοτηνής

Ανυποψίαστοι εκπαιδευτικοί, καχύποπτοι μαθητές¹: ανασχεδιάζοντας την καθημερινή εκπαιδευτική παρέμβαση με στόχο το διαπολιτισμικό σχολείο

Βασίλης Δαλκαβούκης
Λέκτορας Εθνογραφίας του Ελλαδικού Χώρου
vdalkavo@he.duth.gr

Η Εθνογραφία ως έννοια σχετίζεται με τη μελέτη του «άλλου» ως συλλογικού υποκειμένου. Στο πλαίσιο αυτό, διαμορφώθηκε ως ποιοτική μέθοδος έρευνας στις κοινωνικές επιστήμες και συνδέθηκε ιδιαίτερα με την Κοινωνική και Πολιτισμική Ανθρωπολογία, όπως αυτή αναπτύχθηκε τόσο στην Ευρώπη όσο και στις Η.Π.Α. Επιπλέον, στη σύγχρονη της προοπτική, συνδέθηκε με την Ανθρωπολογία ως ερμηνευτική -και όχι γενικευτική- επιστήμη και ανανεώθηκε μέσα από το πρίσμα του ρεύματος της Πολιτισμικής Κριτικής. Η σύγχρονη αυτή εκδοχή της Εθνογραφίας είναι, επομένως, μια εξαιρετικά χρήσιμη ερευνητική μέθοδος στην προσέγγιση και ερμηνεία της σύγχρονης εκπαιδευτικής πραγματικότητας στην Ελλάδα, καθώς και ένα χρήσιμο εργαλείο για τον ανασχεδιασμό της διδακτικής διαδικασίας βασισμένης στη βιωματική προσέγγιση και στις πολλαπλές πολιτισμικές συνιστώσες του σύγχρονου ελληνικού σχολείου.

Στη βάση αυτή, θα πρέπει να επιδιωχθεί η εξοικείωση των εκπαιδευτικών με τα κατεξοχήν εργαλεία της εθνογραφικής μεθόδου (συμμετοχική παρατήρηση, συνέντευξη, εθνογραφικό ημερολόγιο κ.λπ.), ώστε να είναι σε θέση να τα χρησιμοποιήσουν κατά το σχεδιασμό της διδακτικής διαδικασίας για να αναδείξουν την πολλαπλή πολιτισμική συγκρότηση της σύγχρονης εκπαιδευτικής μονάδας (τάξη) και να την αξιοποιήσουν ανάλογα. Στο πλαίσιο αυτό θα παρουσιαστούν εκτενή παραδείγματα από ανάλογες απόπειρες συναδέλφων εκπαιδευτικών της Α/θμιας και Β/θμιας Εκπαίδευσης, οι οποίοι εφάρμοσαν την εθνογραφική μέθοδο επιτόπιας έρευνας στα σχολεία τους μετά από παρακολούθηση σχετικών σεμιναρίων που οργανώθηκαν πρωτοβουλιακά τα προηγούμενα χρόνια (2007-2010).

Στο πλαίσιο του συγκεκριμένου σεμιναρίου οι ίδιοι οι εκπαιδευτικοί θα προχωρήσουν στο σχεδιασμό ανάλογων προγραμμάτων, ατομικά ή σε ομάδες, ειδικά εφ' όσον πρόκειται για εκπαιδευτικούς από διαφορετικά σχολεία, με συνυπολογισμό των ιδιαίτερων πολιτισμικών προϋποθέσεων των μαθητών τους, ανά σχολείο και ανά τάξη και θα υποστηριχθούν κατά τη φάση της πραγματοποίησής τους (ακαδημαϊκή χρονιά 2012-13) τόσο από τον επιμορφωτή όσο και από φοιτητές του Τμήματος Ιστορίας και Εθνολογίας που συμμετέχουν στο μάθημα Ανθρωπολογία της Εκπαίδευσης, το οποίο διδάσκει ο επιμορφωτής.

¹ Πρόκειται για λογοπαίγνιο πάνω στον τίτλο του βιβλίου Β. Δαλκαβούκης – Ι. Μάνος – Χρ. Βέικου (επιμ.), *Ανυποψίαστοι ανθρωπολόγοι, καχύποπτοι φοιτητές. Διδάσκοντας ανθρωπολογία σ' αυτούς που «δεν τη χρειάζονται»*, Κριτική, Αθήνα 2010.

Βιβλιογραφία

- Altrichter H.-Poshc P.-Somekh B., *Οι εκπαιδευτικοί ερευνούν το έργο τους, Μια εισαγωγή στις μεθόδους της έρευνας δράσης*, μτφρ. Δεληγιάννη Μ., Μεταίχμιο, Αθήνα 2001.
- Banks M., 2005, *Εθνοτισμός: Ανθρωπολογικές κατασκευές*, Ελληνικά Γράμματα Αθήνα, μτφρ. Φ. Αποστόλου.
- Barley Nigel, *Ο ανυποψίαστος ανθρωπολόγος*, Αιώρα, Αθήνα 2005.
- Barth F. (ed.), 1969, *Ethnic Groups and Boundaries: The social organization of cultural difference*, Bergen, London.
- Clifford, J. – Marcus G. (επιμ.), 1986, *Writing Culture: The Poetics and Politics of Ethnography*, University of California Press, Μπέρκλεϊ – Λος Άντζελες – Λονδίνο.
- Erickson Paul - Liam Murphy, [Ιστορία της ανθρωπολογικής σκέψης](#), Κριτική, Αθήνα 2002
- Eriksen Thomas Hylland, *Μικροί τόποι, μεγάλα ζητήματα*, Κριτική, Αθήνα 2007.
- Ferro Marc, *Πώς αφηγούνται τα παιδιά την ιστορία σε ολόκληρο τον κόσμο*, μτφρ. Π. Μαρκέτου, Μεταίχμιο, Αθήνα 2001.
- Frey Karl, *Η μέθοδος Projectt. Μια μορφή συλλογικής εργασίας στο σχολείο ως*
- Geertz, Cl., 2003 [1973], *Η ερμηνεία των πολιτισμών*, Αλεξάνδρεια, Αθήνα, μτφρ. Θ. Παραδέλλης.
- Goodman Paul, *Κριτική της κατεστημένης παιδείας. Υποχρεωτική Δυσεκπαίδευση*, μτφρ. Λουκάς Θεοδωρακόπουλος, Καστανιώτης, Αθήνα 1977.
- Hirschfeld L., 2002, "Why don't anthropologists like children", *American Anthropologist* 104: 611-627.
- Kristeva Julia, *Ξένοι μέσα στον εαυτό μας*, Αθήνα, Scripta, 2004, μτφρ. Β. Πατσογιάννης.
- Marcus, G. – Fisher, M. (επιμ.), 1986, *Anthropology as Cultural Critique. An Experimental moment in the Human Sciences*, The University of Chicago Press, Σικάγο – Λονδίνο.
- Moniot Henri, *Η διδακτική της ιστορίας*, (μτφρ. Έφη Κάννερ), Μεταίχμιο, Αθήνα 2002
- Robson Colin, *Η Έρευνα του Πραγματικού Κόσμου: Ένα Μέσον για Κοινωνικούς Επιστήμονες και επαγγελματίες Ερευνητές*, (επιμέλεια: Μιχαλοπούλου Καίτη), 2007, Αθήνα, Εκδόσεις Gutenberg.
- Thompson P., 2005, *Φωνές από το παρελθόν: Προφορική Ιστορία*, Πλέθρον, Αθήνα.
- Βαν Μπούσχοτεν Ρίκη – Τασούλα Βερβενιώτη – Ευτυχία Βουτυρά – Βασίλης Δαλκαβούκης – Κωνσταντίνα Μπάδα (επ.), *Μνήμες και Λήθη του Ελληνικού Εμφυλίου Πολέμου*, Θεσσαλονίκη, Επίκεντρο, 2008
- Γκέφου - Μαδιανού Δήμητρα (επιμ.), [Ανθρωπολογική θεωρία και εθνογραφία](#): Σύγχρονες τάσεις, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1998
- [Γκέφου - Μαδιανού](#) Δήμητρα (επιμ.), [Εαυτός και "άλλος"](#): Εννοιολογήσεις, ταυτότητες και πρακτικές στην Ελλάδα και την Κύπρο, Gutenberg 2002
- Γκέφου - Μαδιανού Δήμητρα, [Πολιτισμός και εθνογραφία](#), από τον εθνογραφικό ρεαλισμό στην πολιτισμική κριτική, Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 1999

Δαλκαβούκης Βασίλης – Ιωάννης Μάνος – Χριστίνα Βέικου (επιμ.), *Ανυποψίαστοι ανθρωπολόγοι, καχύποπτοι φοιτητές. Διδάσκοντας Ανθρωπολογία σ' αυτούς που «δεν τη χρειάζονται»*, Κριτική, Αθήνα 2010.

θεωρία και πράξη. μτφρ. Κλεονίκη Μάλλιου-Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1986.

Νιτσιάκος Βασίλης, *Στο σύνορο: 'Μετανάστευση', σύνορα και ταυτότητες στην αλβανο-ελληνική μεθόριο*, Εκδόσεις Οδυσσέας, 2010.

Νιτσιάκος Βασίλης, *Χτίζοντας το Χώρο και το Χρόνο*, Οδυσσέας, Αθήνα 2003

Σαραφίδου Γιασεμή – Όλγα, *Συνάρθρωση ποσοτικών και ποιοτικών προσεγγίσεων. Η εμπειρική έρευνα*, Gutenberg, Αθήνα 2011